

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 18/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till idrottslag

Till kulturutskottet

INLEDNING

Remiss

Kulturutskottet sände den 7 november 2014 regeringens proposition med förslag till idrottslag (RP 190/2014 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för utlåtande. Begäran om utlåtande gällde lagförslagets inverkan på främjandet av idrottens hälsoverknningar och uppföljningen av hälsofrämjandet (t.ex. kommunernas välfärdsberättelser) samt gränsdragningen mellan finansieringen för idrottsorganisationer och för hälsoorganisationer med tonvikt på idrott.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Hannu Tolonen, undervisnings- och kulturministeriet

- överinspektör Mari Miettinen och överinspektör Hanna Onwen-Huma, social- och hälsovårdsministeriet
- ledande expert Timo Ståhl, Institutet för hälsa och välfärd
- direktör Tommi Vasankari, UKK-institutet
- ansvarsdirektör Pekka Ilmivalta, Veikkaus Oy Ab
- ordförande Tor Jungman, SOSTE Finlands social och hälsa ry
- specialsakkunnig Kari Sjöholm, Finlands Kommunförbund
- bidragsberedare Niina Pajari, Penningautomatföreningen
- generalsekreterare Teemu Japissou, Valo Finlands Idrott rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

I propositionen föreslås att det stiftas en ny idrottslag som ska förnya bl.a. statens ansvar för idrottspolitiken och kommunernas ansvar för idrotten. I lagens viktigaste syften ingår att främja olika befolkningsgruppers möjligheter att röra på sig och utöva motion och idrott, befolkningens välbefinnande och hälsa samt fysiska funktionsförmåga, barns och ungas uppväxt och

utveckling och att minska ojämlikheten inom motion och idrott. Social- och hälsovårdsutskottet anser att syftena är ytterst angelägna också med tanke på utskottets eget ansvarsområde och konstaterar att de stöder det nationella arbetet för hälsa och välmående. Samarbetet mellan olika ministeriers förvaltningsområden har enligt erhållen utredning fungerat väl i beredningen. Det är positivt, anser utskottet, och menar att samarbetet bör stärkas och utvidgas ytterligare.

Finländarnas hälsa har enligt en utredning av Institutet för hälsa och välfärd utvecklats i en positiv riktning under de senaste tio åren (Suomalaisten hyvinvointi 2014). Men de hälsomässiga skillnaderna enligt socioekonomisk ställning är fortfarande stora. Fysisk aktivitet och motion är väsentliga för att främja hälsan och förebygga sjukdomar. Det är ytterst positivt, anser utskottet, att den föreslagna idrottslagen betonar ställningen för motion som främjar hälsan och välbefinnandet och att den stärker idrottens ställning som basservice.

Att främja och följa upp idrottens hälsoverksamhet

Enligt lagförslaget ska kommunen höra sina invånare i centrala beslut som gäller idrott och motion och bedöma kommuninvånarnas motionsaktivitet. Med stöd av den gällande hälso- och sjukvårdslagen ska kommunerna en gång per fullmäktigeperiod utarbeta en välfärdsberättelse och årligen lämna en rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd och om de åtgärder som har vidtagits. Enligt erhållen utredning har endast hälften av kommunerna för närvarande beskrivit kommuninvånarnas idrottsaktivitet i sin välfärdsberättelse. Jämförande information finns också i Institutet för hälsa och välfärds regionala välfärdsundersökningar. Social- och hälsovårdsutskottet finner det ändamålsenligt att bedömningen av kommuninvånarnas idrottsaktivitet görs som ett led i främjandet av hälsa och välfärd så som det avses i 12 § i hälso- och sjukvårdslagen. Utskottet konstaterar att en bestämmelse motsvarande den i 12 § också ingår i 8 § i den föreslagna lagen om ordnandet av social- och hälsovården (RP 324/2014 rd).

Utskottet vill särskilt understryka vikten av att göra idrott tillgängligt för alla kommuninvånare inklusive barn i familjer med låga inkomster: de ska tryggas rättvisa möjligheter att delta också i organiserad motionsidrott. Det är viktigt att kommunen kan trygga möjligheterna till motion också för grupper som inte nås av företa-

gens och föreningarnas idrottstjänster. Till exempel funktionshindrade personer behöver utöver allmänna idrottstjänster särskilda idrottsmöjligheter som är anpassade för deras behov.

Finansieringen av föreningsverksamhet

Grunderna för att organisationer som främjar idrott ska vara berättigade till statsunderstöd och för beviljande av statsunderstöd föreslås bli reviderade. En registrerad förening vars ändamål är att främja motion och idrott och som verkar i enlighet med målen i lagen ska enligt 10 § i den föreslagna idrottslagen kunna godkännas som berättigad till statsbidrag. En organisations rätt till statsbidrag ska vid behov kunna återkallas, om organisationen inte uppfyller de föreskrivna kriterierna för att beviljas statsunderstöd. Närmare bestämmelser om grunderna ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt motiven till 10 § i lagförslaget föreslås det att bestämmelsen om att verksamheten ska vara riksomfattande eller regional ska slopas i bidragsvillkoren, vilket ger bättre möjligheter att bevilja statsbidrag för nya idrottsgrenar och ny form av verksamhet. Utskottet anser att lagförslagets syfte är att utvidga förutsättningarna för att få statsbidrag och att lagförslaget inte begränsar exempelvis regionala idrottsföreningars möjligheter att få bidrag.

Idrottsfrämjande folkhälso-, patient- och handikapporganisationer är i många fall de enda aktörerna som erbjuder vissa specialgrupper idrottsmöjligheter. Utskottet välkomnar att propositionen utöver idrottsorganisationerna möjliggör delaktighet i motionsfrämjandet också för folkhälso-, patient- och handikapporganisationer. Enligt motiven ska främjande av idrott ingå i ändamålsparagrafen eller uppgifterna i stadgar för den organisation som söker statsbidrag. Utskottet föreslår att kulturutskottet överväger att omformulera 10 § så att bestämmelsen i enlighet med motiven ger möjlighet att bevilja statsbidrag också till organisationer vars ändamål *eller uppgift* är att främja idrott och vars verksamhet har de syften som avses i lagens 2 §.

Ställningstagande

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

*att kulturutskottet beaktar det som sägs
ovan.*

Helsingfors den 12 december 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Ari Jalonen /saf
Johanna Jurva /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml
Lasse Männistö /saml

Hanna Mäntylä /saf
Mikael Palola /saml
Terhi Peltokorpi /cent
Sari Sarkomaa /saml (delvis)
Hanna Tainio /sd
Anu Vehviläinen /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.